

Et liv er forbi: Den sidste alsing

Som en af de sidste på Als var malermester Christian Petersen ikke 'tosproget'. Han talte, skrev og sang kun på alsisk

»E hjemstavn – det stæj, vo han var han fø – ho hans stue interess,« stod der om Christian Petersen i lokalavisen kort efter hans død.

Det synes passende, for alt, hvad Christian Petersen foretog sig – og det var ikke så lidt – kredsede om alsisk kultur. Nok besøgte han både København og Skagen, og sammen med sin hustru

Emma var han engang ni dage i Wien, men ellers rejste han sjældent. Christian Petersen havde det bedst hjemme i Nordborg på det nordlige Als.

Når der fra tid til en anden kom københavnere forbi hans farvehandel, slog Christian Petersen aldrig over i rigsdansk. Forstod de ham ikke, skrev han sit budskab ned på en lap papir. Først på alsisk, så på rigsdansk. Så kunne det jo være, at de lærte lidt.

Og når Christian Petersen svingede sin violinbue eller sang sin smukke tenor, var det som oftest til tonerne af alsiske viser. Mange af dem var alsiske digte, blandt andre af den berømte egnsdigter Martin N. Hansen, som Christian Petersen selv havde komponeret arrangementer til.

Det var ikke kun over for forvirrede københavnere, at Christian Petersen insisterede på det alsiske sprog. Han forfattede retskrivningsordbogen Vejledning i alsisk skriftsprog, som blev udgivet i samarbejde med dialektelskabet Alsingergildet og Aarhus Universitet. Nu hvor Christian Petersen ikke er her længere, er det den, der er højeste myndighed, når det skal afgøres, om 'böche' staves med 'ö' eller 'ø'.

For Christian Petersen var alsisk kultur ikke blot en museumsgenstand, der skulle bevares og mindes. Kulturen levede kun, hvis den blev brugt, og han så med mismod på, at de yngre generationer vendte dialekten ryggen.

Renæssancemand

Christian Petersen var dygtig til både regning, sprog og især musik. Der blev talt om, at han havde evnerne til at drive det helt til universitetet eller konservatoriet. Alligevel forlod han skolen som 14-årig. Derhjemme var det slet ikke til debat, at Christian Petersen skulle i lære som 'Stakkelhøjmalers', ligesom hans far og farfar havde været det før ham. Det havde været familiens levebrød, siden farfaren købte huset på toppen af Stakkelhøjen i 1898.

Musik var noget, man fornøjede sig med. Det var ikke noget, man kunne leve af. Forældrene rystede da også på hovedet af ham, da han som 16-årig cyklede 20 kilometer til Sønderborg for at bruge sine

lærlingepenge på en violin. Christian Petersen havde kun lige sparet nok sammen til at betale for violin og bue. Violinkassen var der ikke råd til, og han måtte trække cyklen hjem med instrumentet pakket ind i pap.

Med tiden forstod forældrene dog, at musikken ikke blot var et ungdommeligt lune for Christian Petersen. Ligesom han senere skulle lære sig selv at spille cello og komponere firestemmige korarrangementer, mestrede Christian Petersen violinen på ingen tid. Christian Petersen delte gavmildt ud af sine evner.

Rondt o e goll

Claus Færgemand, lærer Nordborg .

C. E. Aagaard, værkfører Nordborg .

Anita Kolmos, Ulbjerg . Nu bor hun i Nejede Nordsjælland ikke langt fra Hillerød.

Christian Jessen, Møllegade 68.

Christen Petersen, maler Stakkelhøj

Der findes næppe et forsamlingshus på Als, hvor Christian Petersen ikke har sunget i kor eller spillet med et af sine orkestre.

Alene med orkestret Rondt o e Goll optrådte Christian Petersen mere end 700 gange til guldbryllupper, 70-års fødselsdage og andre festlige lejligheder med alsiske folkeviser og gamle vandrehistorier. Ofte var Christian Petersen både komponist og sangskriver.

»Vi er allesammen glade amatører. Undtagen Christian, han er bare glad,« sagde kammeraterne i Nordborg Mandskor.

Hjem til børnene

Det var også i en musikalsk sammenhæng, at Christian Petersen i 1954 traf sin milde og trofaste hustru Emma. De mødtes, da Christian dukkede op for at synge med koret i nabobyen Oksbøl. Efter en lille håndfuld melodier vidste Emma, at malerlærlingen fra Nordborg var en vidunderlig sanger.

Og da hun de følgende uger lærte, at han tilmed var en godhjertet, sjov og intelligent mand, forelskede hun sig. Emma stoppede aldrig med at beundre Christian Petersen. I hendes øjne var han intet mindre end en renæssancemand.

Emma og Christian Petersen havde deres rolige væsen til fælles, og de behøvede ikke lade talestrømmen løbe konstant for at mærke hinandens nærvær. Sammen fik de tre børn, som Christian Petersen elskede langt højere end sin gamle violin. Godt nok var han musikkens og scenens mand, men ikke af den type, der blev hængende, efter tæppet var faldet. Han ville hellere hjem til Stakkelhøj, så han ikke gik glip af tid med sine børn og børnebørn.

Når Christian Petersen de senere år kunne få en boblende følelse i maven af forventningens glæde, var det ikke ved udsigten til at spille med Rondt o e Goll eller mødes i Alsingergildet. Det var ved udsigten til, at børnebørnene fra København – den eneste del af familien han ikke så til hverdag – kom på besøg.

Sine mange talenter til trods dvælede han aldrig ved tanker om, hvad der kunne have været. Han kunne nemlig ikke have ønsket sig mere.